

Силабус курсу
Постановка голосу

Освітній ступінь – бакалавр
Галузь знань: 06 Журналістика
Спеціальність: 061 Журналістика
Освітньо-професійна програма «Журналістика»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 1 рік, II семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: понеділок, 11.10-12.30, ауд. 107

Консультації: вівторок 14.10, ауд. 110

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. н. із соц. ком., доц. **Кушнір Оксана Василівна**

**Контактна
інформація**

oksana_kavun@tnpu.edu.ua; 096-381-85-81

Опис дисципліни

Курс «Постановка голосу» є вибірковою дисципліною професійної підготовки журналістів кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Метою курсу «Постановка голосу» є засвоєння знань про природу та основні механізми звукоутворення, голосові характеристики і методи їх розвитку. Особлива увага приділяється важливості постановки мовленнєвого голосу в контексті кваліфікаційної підготовки журналістів, оволодінню методикою професійної постановки голосу теле- і радіожурналістів, виробленню у студентів навичок використання власного голосу у процесі ефірного мовлення за умов дотримання професійно-гігієнічних вимог.

Зміст дисциплін «Постановка голосу» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері журналістики, норм і традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	<i>Теми</i>	<i>Результати навчання</i>
	Змістовий модуль I. Техніка голосу як необхідна передумова словесної дії	
1	Тема 1. Постановка голосу як частина кваліфікаційної підготовки журналістів	Знання інструментального поля журналістської діяльності в аудіовізуальному форматі. Розуміння важливості голосу, мови і мовлення в системі підготовки майбутніх журналістів
2	Тема 2. Постановка дихання – основа техніки мовлення	Знати типи і різновиди дихання, гігієнічні правила дихання; володіти методикою опанування мішано-діафрагматичним диханням у процесі розвитку техніки мовлення: відпрацювання носового дихання; затримка дихання, керування витратою повітря. Оперувати технікою фонаційного дихання,

		контролювати мовне дихання; володіти навиками використання дихання в журналістській діяльності
3	Тема 3. Голос людини, його природа та різновиди	Знати природу та основні механізми звукоутворення, будову голосового і мовного апаратів, їх структуру і методику тренування. Вміти аналізувати свій і чужий голос, розпізнавати ознаки досконалого чоловічого та жіночого голосу, розуміти причини голосових вад, застосовувати способи їх усунення. Знати і дотримуватися гігієнічних вимог до голосу
4	Тема 4. Основні характеристики людського голосу. Діапазон голосу та методика його розширення	Знати основні характеристики мовленнєвого голосу (висота, тембр, гнучкість). Розуміти поняття «діапазону голосу», його характеристики та складові, визначити чинники та фактори, що впливають на його формування. Володіти методикою розширення висотних характеристик голосу з метою збільшення його верхньої та нижньої меж методом голосової відтяжки
5	Тема 5. Основні характеристики людського голосу. Тембр і гнучкість голосу	Знати зміст термінів «тембр голосу», «гнучкість голосу», вміти розрізняти чинники, що їх визначають. Шумозвукові та висотно-обертональні складові звукової культури. Володіти методикою тренування основних характеристик людського голосу
6	Тема 6. Голосові резонатори та регістри, методика їх опанування	Розуміти поняття “голосовий резонатор” та “голосовий регістр”, знати їх різновиди, природу та основні механізми звукоутворення у кожному з них. Оволодіти методикою опанування різними голосовими резонаторами, забезпечення рівності звучання голосу в усіх регістрах, розвинути навички використання власного голосу в різних психологічних ситуаціях
	Змістовий модуль II. Голосовий практикум	
7	Тема 7. Ораторський голос та методика його постановки	Усвідомлення необхідності професійної постановки голосу для різних видів мистецтва та аудіовізуальних ЗМІ, відмінностей співочого, акторського та ораторського голосу. Вміти виокремлювати голосові аспекти ораторської техніки, знати основні механізми постановки мовленнєвого голосу. Володіти технікою ораторського голосу, навичками контролю мовного дихання, читання скоромовок, довгомовок
8	Тема 8. Складність постановки мовленнєвого голосу. Недоліки мовного голосу та методика їх усунення	Розуміння складності постановки мовленнєвого голосу: врахування фізичних аспектів голосу та специфічних особливостей національного мовлення. Вміння виокремлювати недоліки мовного

		голосу (плоский звук; глухий та далекий звук, тремтіння, ковтання кінця слова тощо). Знати методи їх усунення і використовувати їх на практиці
9	Тема 9. Голосовий тренінг у журналістській педагогіці	Розвинути голосову культуру майбутніх журналістів: розширити діапазон голосу, поліпшити його звучання у трьох голосових регістрах, з використанням різних резонаторів, очистити тембр і досягти голосової гнучкості усного мовлення. Оволодіти комплексом вправ у сфері гігієнічного і вібраційного масажів, на м'язове розслаблення голосового і мовного апаратів, практично використовувати навички розвиненого мовленнєвого голосу
10	Тема 10. Орфоепічна правильність і звукова виразність мовлення медіадикторів	Знати норми вимови й наголошування в українській мові, умови забезпечення орфоепічної правильності мовлення, засоби вироблення артикуляційної вправності та дикційної чіткості у вимові слів, складів і звуків з метою підтримки уваги слухачів і глядачів. Володіти методикою опанування літературною вимовою звуків, складних звукових комплексів, технікою артикуляційного тренінгу задля правильного, чіткого (дикційного) звукоутворення в умовах практичної діяльності.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК01	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях
ЗК11	Здатність спілкуватися державною мовою
ПРН03	Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами
ПРН11	Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою
ПРН15	Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення

Джерела та література до курсу

1. Базюк Л. Штрихи до характеристики мовної особистості тележурналіста. *Телевізійна й радіожурналістика* : зб. наук- метод. праць. Львів, 2000.

2. Ваніна О. Значення голосу і манери говорити для теле- і радіожурналістів. *Телевізійна й радіожурналістика* : зб. наук.-метод. праць. Львів, 2002.
3. Гриб В.П. Постановка мовного голосу. Луцьк, 2001.
4. Єлісовенко Ю.П. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення : навч. посіб. К. : Атака, 2008. 204 с.
5. Єлісовенко Ю.П. Постановка голосу в музичній та театральній педагогіці. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури* : зб. наук. праць. Вип. 3 : У 2-х частинах. Частина 2. К., 1999. С. 231-237.
6. Єлісовенко Ю.П. Розвиток діапазону голосу: з досвіду театральної педагогіки. *Мистецтво та освіта*. 2000. № 2. С. 52–54.
7. Єлісовенко Ю.П. Культура і техніка мовлення в телерадіожурналістиці. *Стиль і текст* : зб. наук. праць. Вип. 2. 2001. С. 168-175.
8. Єлісовенко Ю.П. Ораторське мистецтво : навч. посіб. К. : Ділова Україна, 2002. 155 с.
9. Єлісовенко Ю.П. Орфоепічний аспект фахової підготовки телевізійних журналістів. *Наукові записки Ін-ту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка*. 2004. Т. 15. С. 15-22.
10. Плющ Н., В. Бондаренко. Сучасна українська мова. Орфоепія : навч. посіб. К., 2007.
11. Савкова З.В. Как сделать голос сценическим. Теория, методика и практика развития речевого голоса. М., 1975.
12. Сербенська О.А. Ефірне мовлення у взаєминах з усною мовою. *Телевізійна й радіожурналістика* : зб. наук.-метод. праць. Львів, 2002.
13. Сербенська О.А. Культура усного мовлення. Практикум : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.
14. Синиця І. Психологія усного мовлення. К., 1974. 206 с.
15. Штурнак О. Порухення мовних норм на українських телеканалах (УТ-1, 1+1, ІНТЕР). *Телевізійна й радіожурналістика* : зб. наук.-метод. праць. Львів, 2003.
16. Яцемірська М. Культура фахової мови журналіста : навч. посіб. Л. : ПАІС, 2004. 331 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, участь у представленні соціального проєкту, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-6) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 2 (теми 7-10) усне опитування, тести, завдання	30
Наукове есе з комплексним аналізом голосу теле-, радіодиктора (теми 1-10)	20
Залік (теми 1-10) – творче завдання	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій).
- 2) Тематика та зміст практичних занять.
- 3) Сформульована тематика для індивідуального науково-дослідного завдання.
- 4) Завдання для модульного та підсумкового контролів.
- 5) Електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.